

GÜNDEM BAKIŞ

Aralık-2019-14.Sayı

✉ guvsam@istinye.edu.tr @isuguvsam 🌐 guvsam.istinye.edu.tr

YENİ YILIN HUZUR, MUTLULUK,
SAĞLIK GETİRMESİ DİLEĞİYLE

Güvsam Başkanı
Dr. İsmail Safi,
Moskova Büyükelçimiz
Sn. Mehmet Samsar
Bey'i ziyaret ederek
Türkiye-Rusya ilişkileri
üzerinde konuştu.

Güvsam Başkanı
Dr. İsmail Safi,
Cumhurbaşkanı Yardım-
cısı Sayın Fuat Oktay
Bey'i makamında ziyaret
etti. Dr. Safi, nazik
kabuller ve
sohbetleri için
Sayın Oktay'a
şükranlarını dile getirdi.

Güvsam Başkanı Dr. İsmail Safi ve Epam Başkanı Doç Dr. Fahri Erenel, İstinye Üniversitesi Atatürkçü Düşünce Kulübü'nün düzenlemiş olduğu Türk Dış Politikası konulu konferansa katıldılar.

5. AKDENİZ DİYALOĞU FORUMU

Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, 6-7 Aralık tarihlerinde, İtalya Dışişleri ve Uluslararası İş birliği Bakanlığı ile Uluslararası Siyasal Araştırmalar Enstitüsü tarafından düzenlenen Roma'daki 5. Akdeniz Diyalogu Forumuna katıldı.

Forumu katılan Çavuşoğlu kendisine yöneltilen birtakım sorulara yanıtladı. Sorular daha çok güncel siyasi olaylardan olup; Mülteci krizi, s400 krizi ve Suriye ile Libya'da gelişen olaylara değinildi.

Konuşmasının ilk kısmında Çavuşoğlu, Türkiye'nin en fazla mülteci barındıran ülke olduğunu ve bunlara harcanan paranın ciddi bir yük olduğunu belirtti. Terör saldırısında kaybettiğimiz vatandaşlara konuşmasında yer vererek Türkiye'nin terörle savaşmada en önde durduğunu dile getirdi.

Mevlüt Çavuşoğlu konuşmasında sıklıkla "Suriye ve Libya'daki tek çözümün siyasi olması gereklidir,

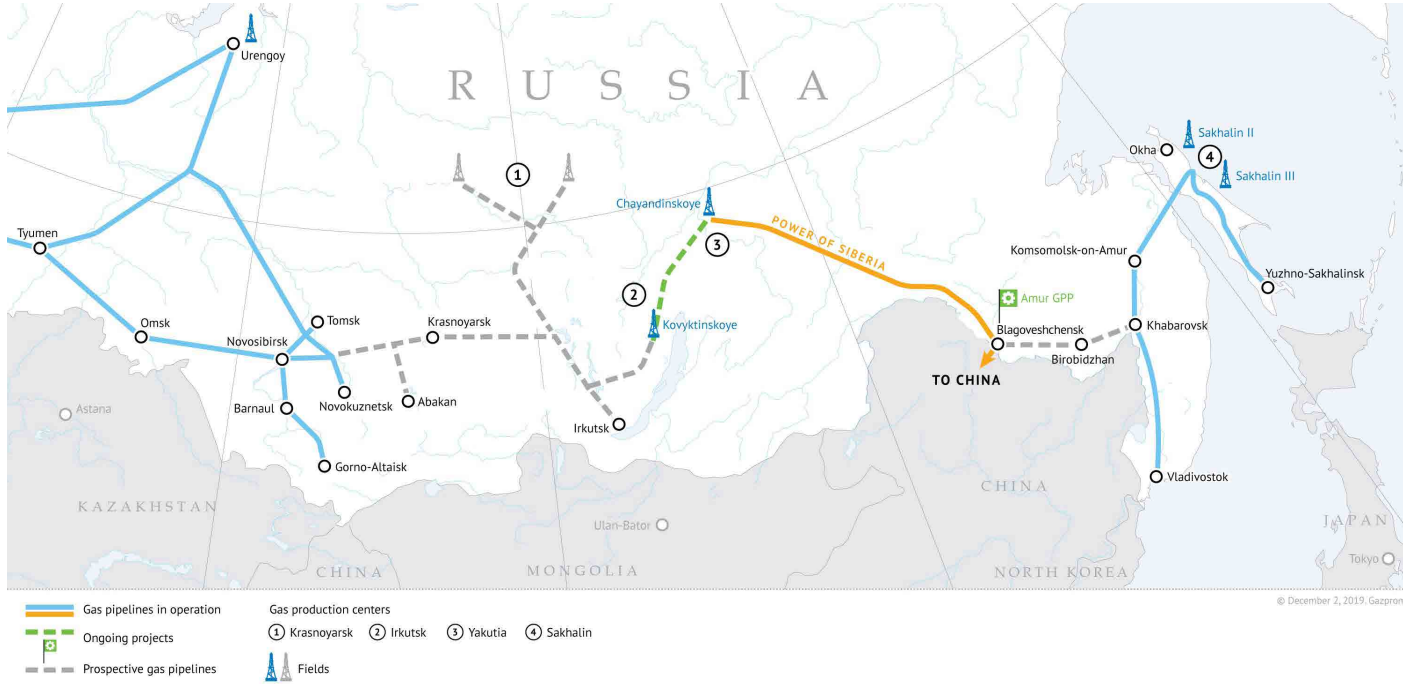
orduyla değil" sözlerini vurguladı. Suriye ve Libya krizinin ancak siyasi çözümler ile olabileceğini söyledi.

Çavuşoğlu'na yöneltilen "S400'lerin alınması siyasi bir karar mıydı?" sorusuna detaylı bir cevap vererek, sürecin en başından beri nasıl geliştiğini şu şekilde dile getirdi. "Öncelikle, bizim hava savunma sistemine ihtiyacımız vardı ve bunu almak için ilk önce gittiğimiz müttefiklerimizden temin edemedik. NATO'dan istediğimizde bizde yok denildi ve NATO müttefik ülkelere, bizim sınırlarımızda, bazı bataryalarını konuşlandırabileceklerini söyledi. Bunları kim yaptı; Almanya, Hollanda, Amerika, İtalya ve İspanya. 2013'de Amerika, Hollanda ve Almanya sınırlarımızdan bunları geri çekti. Durum bu olunca ben savunma sistemlerine daha fazla ihtiyaç duymaya başladım. Bu yıl da İtalya bazı bataryalarını geri çekmeye başladı şu an sadece İspanya'nın orada kaldı. Eğer ben

kendi müttefiklerimden alamazsam kendim üretene kadar başkasından almak zorundayım. Başkan Trump bunu anladı ama Pentagon anlamak istemedi."

Son olarak Mevlüt Çavuşoğlu'na; Recep Tayyip Erdoğan'ın Avrupa'yı Mülteciler ile tehdit ettiğini ve bu sözleriyle İtalya ile diğer müttefikler arasında nasıl bir ilişki ortaya çıkaracağı sorusu yöneltilti. Çavuşoğlu: "Türkiye'de 3.6 milyon mülteci var ve bu Türkiye'ye bir yük. Bu durum Avrupa için ortak bir mücadele ve biz de bunun bir parçasıyız. Evlerini kaybeden mültecileri; güvenli, gönüllü ve temkinli bir şekilde geri götürmeye çalışıyoruz. Cumhurbaşkanı Erdoğan Avrupa'ya birlikte çalışalım diye söyleyince, 'biz bunu istemiyoruz siz demografik mühendislik yapıyorsunuz' diyorlar. O halde Avrupa yardım etmek istemiyorsa, sınır kapılarını açarız ve onlara siz de bakarsınız. Bu yeterince adil" diye yanıtladı.

SİBİRYA'NIN GÜCÜ

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ve Çinli mevkidaşı Xi Jinping, Rus gazının Çin'e taşınmasını sağlayan boru hattının açılışını yaptı. Bu boru hattı Rus gazını, Irkutsk bölgesi ve Sakha Cumhuriyetinin bulunduğu Rusya'nın doğu bölgelerinden Çin'e taşıyacak.

Moskova ve Pekin, bu hat üzerinden 2014 yılında 400milyar de-

ğerinde, 30 yıllık bir sözleşme imzalamıştı. Ama iki ülkede, başlamadan önce, bu projenin Sibiryta ikliminde yönetebileceğinden emin olmak istedi.

Sürecin en başında ise Rusya gaz devi "Gazprom" bu hattın yapılması için 20 yıl önce karar almıştı. 2012'de ise Vladimir Putin Gazprom genel menajeri Alexey Miller'e yetki

verdi ve projenin en kısa zamanda başlamasını istedi. En son 2014'de Gazprom ve Çin Ulusal Petrol Şirketi arasında yapılan anlaşmada gazın taşınması için büyük bir boru hattı yapılması kesinleştirildi. Buna ek olarak bu sayede Rusya iç pazarına binlerce ton metreküp gaz taşınmış olacak.

Muhsin Emre ÇALIŞKAN

AKDENİZ'DE TÜRKİYE-LİBYA MUTABAKATI

Son aylarda Doğu Akdeniz'e sınırı olan ülkelerin gündemini meşgul eden ve devletlerin birbirleriyle girdiği mücadelenin konusu olan Akdeniz'de kıta sahanlığı, gün geçtikçe daha da şiddetleniyor ve devlet arasında kutuplaşmaların yaşanmasına sebep oluyor. Bunun sonucunda konunun içinde olan devletler haricinde de ülkeler bildiri yayınlayarak dahil oluyorlar. Uzun zaman sonra Akdeniz ülkelerinin gündemi Suriye'den

Doğu Akdeniz'e dönmüş durumda. İstikrarlı şekilde hakkını savunan Türkiye Cumhuriyeti, bölgede gücünü artırmak için hamleler yapmaktadır. Bunlardan birisi de geçtiğimiz günlerde Libya ile yapılan mutabakattır. Mutabakat ile Akdeniz'de dengelerin değişeceği görülmekte, bu denge değişikliğinin de Türkiye'ye yarayacağını tahmin etmekteyiz.

Libya ile köklü ve insancıl ilişkilerimiz tarih boyunca gelmiştir.

1553'te Turgut Reis tarafından fethe edilen Libya, merkeze uzak bulunması dolayısıyla özerk yapıdaydı. Bölgede devlet temsilcisi niteliğinde bulunan dayılar, başka devletlerle ikili anlaşmalar yapabiliyor, Amerika Birleşik Devletleri'nin deniz kuvvetleri ile Akdeniz'de savaşabiliyordu. İtalyanlar ile yapılan Trablusgarp savaşında Türk hakimiyetini desteklemiş, imkansızlıklar içerisinde İtalyanlara karşı takdire şayan mücadele vermiş

yerel halkı vardı. Bu yerel halktan birisi de Çöl Aslanı Ömer Muhtar idi. İtalyanlar, Ömer Muhtar'dan taraflarına geçmesini ve yerel halkın kendisine karşı tutum sergilememesi istemişti. Fakat Ömer Muhtar şerefli duruşunu sergileyerek, Osmanlı'ya bağlılığından vazgeçmemiş ve idam edilmişti. Şehid-i âlâ Enver Paşa, Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk gibi pek çok önemli şahsiyet Afrika'daki son Osmanlı toprağını yerel halkın büyük desteği ile savunmuştu. Öyle ki, İtalyanlar kıyılardan içeri girememiş ve Ege'deki adalarımıza çıkarma yapmak durumunda kalmıştı. Gök Sultan Abdülhamid Han'ın donanmayı tersanelerde çürütmesi sebebiyle donanması olmayan Osmanlı Devleti, Balkan Savaşı'nın çıkması ile de birlikte Müslüman tebaasını İtalyan kuvvetlerine bırakmak zorunda kalmıştı. 1912 Uşi Antlaşması maddeleri arasında Osmanlı'nın orada dini yetkili bulundurması ve bu yetkilinin Osmanlı Halifesine bağlı kalması yer alıyordu. Bu durumda oradaki halk ile manevi bağın koparılmak istenmediği anlamına gelmektedir.

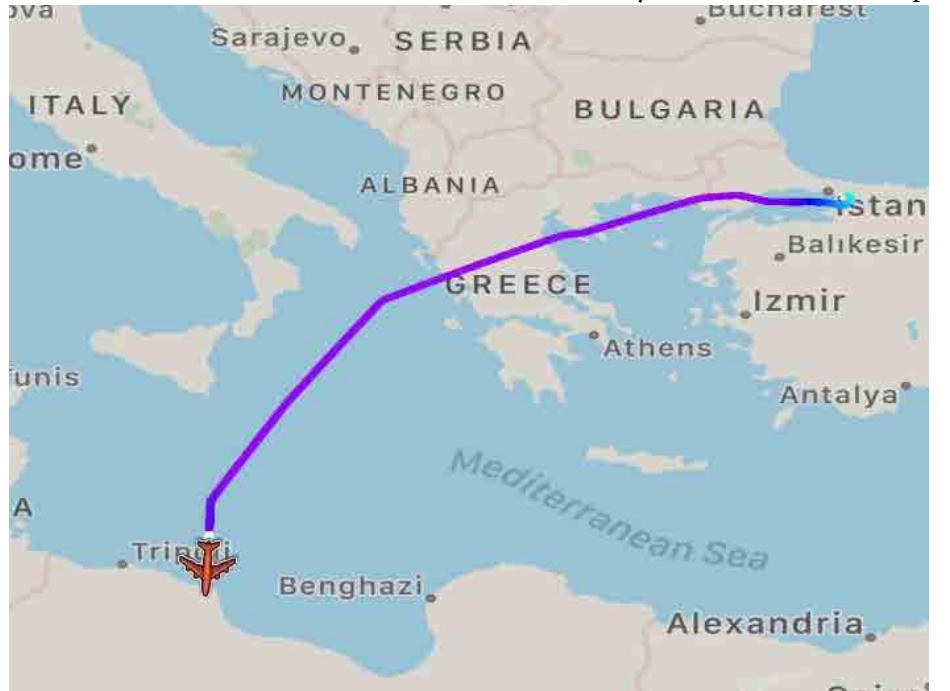
1974 Kıbrıs Barış Harekâtı sırasında Libya lideri Muammer Kaddafi'nin Türkiye'ye yaptığı askeri ve tıbbi yar-

dımları hatırı sayılır ölçüde desteklerdir. Tabii daha sonrasında Türkiye Cumhuriyeti lideri rahmetli Necmettin Erbakan'ı çadırda ağırlaması, Kürtlere zulüm yapmakla bizi suçlaması ve kürdistan'ın kurulmasını söylemesi, Erbakan ile görüşmesi sırasında önüne yanlışlıkla çıkan görevliyi yumruklaması unutmadığımız anlardır. Kaddafi düştü, Libya iç savaşa sürüklendi. Arap Baharı olarak adlandırılan ayaklanmalar 2011'de Kaddafi'nin sonunu getirmişti.

2014 yılındaki seçimlerin ardından Libya tekrar ikiye bölündü. Merkezi Trablus'ta bulunan Ulusal

Mutabakat Hükümeti'ni Türkiye, Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği ve uluslararası diğer kurumlar meşru kabul etmekte. Tobruk merkezli Temsilciler Meclisi'ni ise Mısır, ABD, BAE, Suudi Arabistan, Fransa ve Rusya desteklemektedir. Ulusal Mutabakat Hükümeti, Misratalı güçler, General Halife Hafter'e bağlı Libya Ulusal Ordusu ve Zintan güçleri bulunmaktadır.

Geçtiğimiz günlerde tarihi birliktelik tekrar Yunanistan'a gösterildi. Türkiye ile UMH arasında imzalanan Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası, ardından pek çok devlet konuya ilişkin açıklamalarda bulundu, gelişmeler yaşandı. Yunanistan, Libya Büyükelçisini sınır dışı etmiş, Türkiye'yi BM'ye şikayet etmişti. Hafter cephesi ise Türkiye'yi tehdit etti. Daha önce çok kez Türk İHA'sı düşürdüğünü iddia etmiş fakat paylaştıkları fotoğraflarda İHA'ların ABD'ye ait olduğu ortaya çıkmıştı. Birkaç bin ilkel Berberi'den oluşan Hafter, 2228 yıllık ordu tecrübe sahip

Türk Silahlı Kuvvetleri'ne karşı koyabilecek potansiyelde değildir.

AB'ye üye 27 ülkenin devlet ve hükümet başkanlarının üzerinde uzlaşmaya vardığı ortak bildiri de mutabakatın "üçüncü devletlerin egemenlik haklarının ihlal ettiği, deniz hukukuna aykırı olduğu ve bu nedenle üçüncü taraflar açısından hukuki sonuçların bulunmadığı" açıklandı. Dışişleri bakanlığı sözcüsü Hami Aksoy, AB'nin deniz yetki alanlarının belirlenmesi konusunda herhangi bir yetki sahibi olmadığını ve uluslararası mahkeme olmadığını belirtti. Bu tutumu ile AB'nin Yunan tarafını hukuksuz olarak desteklediği görülmektedir.

İngiliz medyasında geniş yer tutan Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "gerekirse Libya'ya asker göndeririz" açıklaması, İngilizler tarafından hoş karşılanmayacağı şeklinde yorumlandı.

Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar tarafından yapılan açıklamada, gerekirse Libya'ya asker göndermemizin bile söz konusu olduğu dile getirildi. MHP Lideri Devlet Bahçeli, "İhtiyaç hasıl olursa Libya'ya asker göndermek aynı zamanda bir beka meselesi olup MHP'nin desteğini alacaktır." Şeklinde açıklamada bulundu. CHP kanadı buna karşı olduğunu açıkladı. Fakat bu mesele ülkemizin haklı olduğu Doğu Akdeniz meselesi için fazlasıyla önemlidir. Geçtiğimiz günlerde Libya'ya askeri sevkiyat yapan Türk Silahlı Kuvvetleri kargosu ilginçtir ki Yunanistan üzerinden Libya'ya gitti. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, "Libya talep ederse, asker gönderebiliriz." Açıklamaları Hafter güçlerini endişelendirdi. Öyle ki, Hafter güçleri Nijer, Çad, Sudan ve Rusya'dan paralı asker tedarik ediyor. Mısır ordusu, Hafter güçlerine destek vermek adına sıcak çatışmada

yer alabileceğini açıkladı. Bu desteğe ihtiyaçları olduğu belli. Çünkü darbeci Hafter'in Sözcüsü Mismari'nin Al-Hadath muhabinine yaptığı "Türk subaylarının kullandığı bir top var. O girmemizi engelliyor" açıklamaları ve sunucunun da "Sadece bir top mu sizi durduruyor?" şeklindeki küçümseyici ve şaşırtıcı sorusu Hafter'in ordusunun beceriksizliğini ve dışarıdan desteğe ihtiyacı olduğunu açıklıyor. Al-Hadath haberine göre, Hafter'in "Libya'ya gelecek herhangi bir Türk askeri gücünü hedef alacağı" açıklandı.

Akdeniz'de şişen balonun neresi üzerinde patlayacağı, ya da patlamadan anlaşmanın sağlanabileceği merak konusu. Bu konu Türkiye'nin geleceği açısından fazlasıyla önemlidir. İstikrarlı ve istekli tavrımızın devam etmesi temennimizdir.

Emir TÜRK

İNCİRLİK ÜSSÜ KAPATILABİLİR Mİ?

Türkiye’de kurulduğu 1950’lerden bu yana ciddi tartışmalar yaratan İncirlik Hava Üssü, bu kez ABD Kongresi’nden geçen kararlar ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın açıklamalarıyla bir kez daha gündemde.

ABD Senatosu ve Temsilciler Meclisi’nin 1915 olaylarını “Ermeni Soykırımı” olarak tanımlayan kararları geçirmesinin üzerine Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Yeri geldiği zaman otururuz bütün heyetlerimizle beraber, kapatılması gerekiyorsa İncirlik’i de kapatırız, Kürecik’i de kapatırız” dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, eleştirinin ardından Kürecik ve İncirlik kapatılabilir mi? sorusuna şöyle yanıt verdi:

“Şimdi bunların hepsi bizim tasarrufumuzda olan kararlardır. Böyle bir kararı vermemiz gerektiği anda bu kararı alma yetkisi bize aittir. Yeri geldiği zaman otururuz, bütün heyetlerimizle beraber kapatılması gerekiyorsa İncirlik’i de kapatırız, kapatılması gerekiyorsa Kürecik’i de kapatırız. Bütün mesele, eğer karşımıza

bizim yaptırımlar gibi tedbirlerin hayata geçirilmesi durumunda, biz de bunlara mütekabiliyet çerçevesinde gereken cevabı veririz. ABD’nin ilişkilerimizde tamiri mümkün olmayan adımlar atmaması her iki taraf için de çok önemlidir. Türkiye bir kabile devleti değildir. 780 bin kilometrekarelik ve 2 bin yılı aşkın bir tarihe sahip olan Türkiye’ye bu tür yaklaşımları reva görmek karşılıksız kalacak bir şey değildir. Bunun için de ne gerekiyorsa, mütekabiliyet esasına dayalı

olarak biz bu adımları atarız. Kaldı ki biz sizinle stratejik ortağız. Biz senle NATO’da ortak değil miyiz? Beraberiz. NATO’da beraber olduğumuza göre, yok model ortak, yok stratejik ortak, yapılanlar ne? Bu stratejik ortaklığa yaklaşıyor mu? Nasıl böyle bir şey yapabilirsiniz, bunların oturup düşünmesi lazım. Bunlar farklı hareket etmeye devam ederlerse bizim de tabii ki buna karşı vereceğimiz cevabımız var.”

Mustafa GÜLERYÜZ

TÜRKİYE'YE KARŞI KİRLİ İTTİFAK

Dışişleri bakanlığı düzeyinde toplanan ülkeler, Türkiye'nin Akdeniz planlarını ve faaliyetleri engellemek için anlaşmaya vardılar.

Türkiye ile Libya arasında 27 Kasım'da imzalanan deniz yetki alanları sınırlandırmasına dair mutabakat muhtırası Mısır ve Rumların tepkisini çekmeye devam ediyor. Mısır, Yunanistan

ve Kıbrıs Rum Dışişleri Bakanları, Türk planlarını engellemek amacıyla yapılacak eylemlerin koordinasyonu konusunda anlaşmaya vardı. Buna göre üç Bakan, yapacakları çalışmalarla Türkiye'nin bölgede engellenmesini amaçlıyor.

Görüşme ile ilgili açıklama yapan Rum Hükümet Sözcüsü Kyr-

iacos Koushos, Mısır Cumhurbaşkanı'nın söz konusu anlaşmayı kınadıktan sonra bunun herhangi bir olumlu sonuç doğurmadığını dile getirerek, Anastasiades ile buna benzer anlaşmaların engellenmesi amacıyla gerekli önlemlerin alınması konusunda hem fikir olduğunu belirttiğini söyledi.

ABD KONGRESİ'NİN KARARINA TEPKİ

Cumhurbaşkanı Erdoğan, ABD Kongresi'deki sözde Ermeni soykırım kararını eleştirerek “Biz burada kararlı bir şekilde yürüyoruz. Onlar böyle bir hava oluşturmak suretiyle birilerini tatmin etmeye çalışıyorlar. 1915 olaylarının üzerinden 100 yıldan fazla bir süre geçmişken bugün neden Amerika Temsilciler Meclisinde ve Senatosunda bu tür kararlar alın-

dığının cevabı açıktır. Bu sürekli her nisan ayında gündeme gelir, konuşulur, tartışılır. Ondan sonra da bir karar açıklanır, son anda bakarsınız, sözde soykırım değil ama kenarından köşesinden geçerek bir açıklama yaparlar. Bu defa işi daha sert bir tonda açıklayarak bunu kabul ettiklerini ifade ediyorlar. Sizin kabul etmeniz, bizim de sizin karşınızda çok daha farklı

bazı parlamento kararlarıyla çıkmamızı getirir.” ifadelerini kullandı. Trump'ın azli ABD Temsilciler Meclisinde kabul edildi.

197'ye karşı 230 oyla kabul edilen oylamada Trump'ın, Senato'da yargılanmasına karar verildi. Trump, Senato'da yargılanmasına karar verilen tarihteki üçüncü ABD Başkanı oldu.

ÜÇTE İKİ ÇOĞUNLUKLA KARAR VERMESİ GEREKİYOR

Senato'ya sevk edilmesi halinde “mahkeme” tarzı bir süreç yaşanacak. Trump'ın görevden alınması için Senato'nun üçte iki çoğunlukla karar vermesi gerekiyor.

Trump hakkında Ukrayna Cumhurbaşkanı Vladimir Zelenskiy'den eski Başkan Yardımcısı ve Demokrat başkan adayı Joe Biden ile ilgili yolsuzluk soruşturması

açmayı istediği iddiaları nedeniyle kanuna aykırı davrandığı gerekçesiyle azil soruşturması başlatılmıştı.

Mustafa GÜLERYÜZ

ASYA'NIN KALBİ-İSTANBUL

Asya'nın Kalbi-İstanbul Süreci 8. Bakanlar Konferansı geçtiğimiz günlerde gerçekleşti. Konferansın açılışı Sayın Cumhurbaşkanımız ve Afganistan Cumhurbaşkanı Eşref Gani tarafından yapıldı. Dışişleri Bakanı Sayın Mevlüt Çavuşoğlu ile Afganistan Dışişleri Bakan Vekili Sayın İdris Zaman'ın eş başkanlığında düzenlendi. Cumhurbaşkanımız iş birliği ve dayanışmanın öneminden bahsetti ve

bu konferansın güvenlik bakımından öneminden bahsettiği konuşmasında "Birlikten rahmet, ayrılıktan azap doğar" anlayışını açıkladı.

Sayın Bakanımızda şu ana kadar olduğu gibi, şu andan sonra da yaptığımız işe devam edeceğimizi ve Afganistan'ın barış, istikrar ve refahı için yardımcı olacağımızı söyledi. Recep Tayyip Erdoğan'da aynı şekilde konuşurken bu desteğimizi Afganistan

talep ettiği müddetçe devam ettireceğimizi söyledi.

Sayın Bakanımız Pakistan Dışişleri Bakanı Şah Mahmud Kureşî'yle de bir görüşme gerçekleştirdi. Daha sonra İran Dış İşleri bakanı Cevad Zarif ile bir araya gelip Suriye öncelikli olmak üzere bölgedeki gelişmeleri tartıştı, önümüzdeki dönem eş başkanlığı üstlenecek Tacikistan'a da başarılar diledi.

“KÜLTÜRLER ARASI BİR KÖPRÜ”

Temelleri 2008 yılında atılan bir projenin sonucu olarak İngiltere'nin Cambridge şehrinde Avrupa'nın ilk çevre dostu camisi açıldı. Aslen Londra doğumlu ve daha sonradan Müslümanlığı benimsemiş olan ünlü sanatçı Yusuf İslam bu projenin öncülerinden bir tanesi. Recep Tayyip

Erdoğan'ın başbakanlık yaptığı dönemde kendisiyle iletişime geçip bu proje hakkında yardım isteyen Yusuf İslam'ın bu isteği geri çevrilmemişti. Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'da caminin açılış törenine bizzat katıldı ve yaptığı konuşmada “On seneyi aşkın bir çabanın mey-

vesi olan Cambridge Camii'nin Türk kökenli vatandaşlarımız ve soydaşlarımız başta olmak üzere Birleşik Krallık'taki tüm Müslümanlara hayırlı olmasını diliyorum” dedi. Daha sonra geçtiğimiz sene hayatını kaybeden ve caminin mimari olan David Marks'ıda andı.

Cami'nin ilgi çekici mimarisinin yanında yağmur sularını depolayabilmesi, güneş enerjisini elektrik enerjisi olarak kullanabilmesi, hava sıcaklığını yeri ısıtmakta kullanması gibi birçok özelliği bulunuyor ve karbon salınımının sıfır olduğundan bahsediliyor. Cami'nin imamı Ali Tos ise camiye gayrimüslim insanlardan da son derece fazla ilgi olduğundan bahsediyor ve buraya bilgi almak için geliyorlar diyor. Camide aynı anda bin kişi namaz kılabilir. BBC haberinde Cambridge'de altı bin Müslümanın yaşadığından bahsediliyor ve bu altı bin kişinin ibadet edebilmek için kullandıkları yerlerin yetersiz olduğu açıklanıyor. Aynı zamanda projenin mimarlarından David Marks'ın eşi olan Julia Barfield " Bu cami kültürler arası bir köprü oluşturabilir ve vermeye çalıştığımız bu çevreci mesajı dünyanın en büyük inan top-

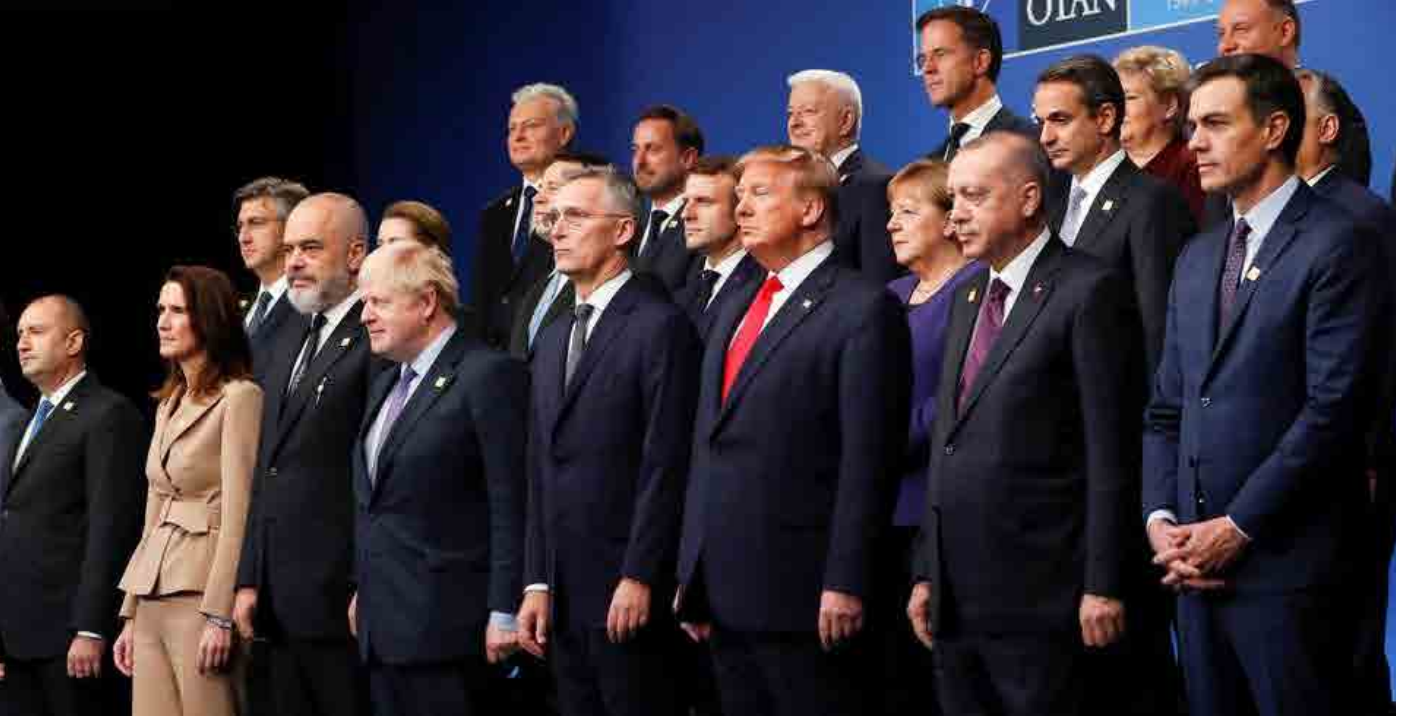
luluklarından birine ulaştırabilir" diyor. Ayrıca Cambridge Camii, The Guardian'da 2019 senesinin en iyi on mimarisi listesinde beşinci sırada gösteriliyor.

Projenin öncülerinden olan Yusuf İslam, " Bize desteğini sunan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve dünya çapında cömertçe katkı sağlayan herkese teşekkür ederim. Onlar olmasaydı bu camiyi tamamlayamazdık" diyor ve kendisinin de yeni yapılmış bir camiye girip Müslüman olduğunu söylüyor.

Huntington bölgesi Yardımcı Piskoposu Dagmar Winter ise böylesine barışa adanmış bir ibadet mekanı inşa edilmesinden dolayı tebriklerini ilettiler. Diyanet İşleri Bakanı Ali Erbaş'ta toplumsal birlik ve beraberliğe önem verilmesine değinirken ve geleceği inşa etmemiz gerekiyor dedi.

Recep Tayyip Erdoğan'da bu caminin sadece bir eser olmadığını, her taşının husumeti reddeden abidevi bir özelliği olduğundan bahsediyor. Bu cami vesilesiyle Avrupa'daki islamofobiye de değinen Erdoğan, terörizmin herkesin düşmanı olduğundan bahsetti. Ayrıca "teröristler İslam'dan çıkıyor diyerek İslam'ın adını lekeleyemezsiniz" diye ekledi. İbadethanelerin kutsal yerler oldukları için savaş dönemlerinde bile zarar verilmemesinden bahseden Erdoğan "Şayet bir yerlerde ibadethaneler hedef alınıyorsa, bombalanıyorsa, yakılıyorsa orada bulunan siviller vahşice öldürülüyorsa insanlık için alarm zilleri çalıyor demektir. Bunun için Türkiye olarak her fırsatta terörün sadece ülkemizin değil tüm insanlığın ortak düşmanı olduğunu söylüyoruz. Terörün hepsi kötüdür" dedi ve Türkiye'nin teröre karşı nasıl mücadele ettiğini anlattı.

NATO ZİRVESİ'NDE NELER OLDU?

Türkiye, Kuzey Atlantik Anlaşması Örgütü'nün (NATO) 70. yılının kutlandığı İngiltere'deki zirvede önceki tehdidinin aksine, Baltık devletleri ve Polonya için hazırlanan savunma planını veto etmedi. Ankara'nın Halk Koruma Birlikleri'nin (YPG) "terör tehdidi" olarak tanımlanması talebine NATO'dan olumlu yanıt gelmedi. Cumhurbaşkanı Erdoğan ise 6 ay sonra yapılacak Kuzey Atlantik Konseyi toplantılarını işaret etti.

3-4 Aralık günlerinde İngiltere'nin başkenti Londra yakınlarındaki Watford şehrinde düzenlenen NATO Zirvesi, ittifakın birçok açıdan sorunlu bir dönemden geçtiği bir süreçte yapıldı.

ABD ile Fransa arasında yaşanan gerilim, Türkiye'nin Suriye'de tek taraflı operasyonu, Rusya konusunda görüş ayrılıkları zirvenin önemli konu başlıkları arasında yer aldı.

Bunlara ek olarak zirvenin hemen öncesi Türkiye'nin olası bir Rus tehdidine karşı Baltık devletleri ve Polonya için hazırlanan savunma planına onay vermediğinin ortaya çıkması zaten sorunlu olan NATO gündemine sıkıntılı bir başlık daha getirdi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Londra'ya hareketinden önce düzenlediği basın toplantısında, Türkiye'nin "başta YPG olmak üzere te-

rörle mücadele konusunda müttefiklerden istediği destek ve dayanışma gelene kadar" bu tür planların bloke edileceğini ifade etmesi, Ankara ile kalan 28 müttefik arasında uzun süreli bir krize işaret ediyordu. Ancak beklenen olmadı. NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg, İngiltere'deki zirvenin sonunda düzenlediği basın toplantısında Türkiye'nin savunma planı için gerekli onayı verdiğini açıkladı.

NATO bildirisinde 'terör var, Suriye yok'

NATO'nun rutin zirvelerinden farklı olarak yayımlanan son ortak bildiri, operasyonel unsurlardan çok ittifakın temel konulardaki bakış açısını ve geleceğe dönük projeksiyonuna ilişkin mesajlar verdi.

Türkiye, 3. maddede yer alan "her tür-

lü form ve görünümdeki terörizmin tüm üyeler tarafından daimi tehdit olarak algılandığı" vurgusuna önem atfetti. Bu maddenin Türkiye'nin YPG konusundaki duyarlılığına bir yanıt olarak görülebileceği değerlendirilmeleri de Ankara'da yapıldı.

Bu görüşe karşı çıkan diplomatik kaynaklar ise "terörle mücadelenin NATO'nun son 20 yılındaki en önemli ortak hedeflerden biri olduğu" ve her ortak bildiride mutlaka yer aldığını anımsatarak, bu maddeden böyle bir anlam çıkarılamayacağını kaydediyorlar. Aynı kaynaklar, Londra Deklarasyonu'nda Rusya örneğinde olduğu gibi tehdit kaynakları ve bölgelerine yer verildiğini anımsatırken, Suriye'nin oluşturduğu ve Suriye'den kaynaklanan tehditlere atıfta bulunulmamasına dikkat çekiyorlar.

İngiltere’de dün başlayan ve bugün sona erecek NATO zirvesi İngiliz basınında geniş yer buldu.

Daily Telegraph gazetesi başyazısında “Batı İttifakı’nın geleceği ne olacak?” başlığını kullandı.

Telegraph, ABD Başkanı Donald Trump’ın “NATO hayranı olmadığını” ve Avrupa’nın askeri harcamalarda cimri davrandığını düşündüğünü aktardı.

Gazeteye göre Avrupa’nın, özellikle de Fransa’nın NATO’dan bağımsız bir Avrupa savunma sistemi kurma isteği Trump’ın izolasyon yanlısı fikirlerine destek oluyor, Trump’ın bu yöndeki fikirleri de Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron’un NATO’yu sorgulamasına yol açıyor.

Fransa’nın NATO’nun askeri komutasından 1966’da ayrıldığını

ve 2009’da geri döndüğünü hatırlatan Telegraph, bütün bu yaşananların Rusya’ya NATO’nun tutarlılığını test etme imkanı verdiğini aktardı.

NATO’nun önünde daha acil sorunlar olduğunu ve bunlardan birinin de Türkiye olduğunu vurgulayan gazete, Türkiye’nin S-400 alımı ve YPG’nin terör örgütü olarak kabul edilmesi konusundaki ısrarının örgüt içinde tartışmalara yol açtığını belirtti.

Gazetenin diplomasi editörü Patrick Wintour konuyla ilgili haberinde “Trump ve Macron Türkiye konusunda inatlaşınca NATO içinde savaş çıktı” başlığını kullandı.

“NATO içindeki anlaşmazlık, itti-

Guardian: NATO içinde Türkiye konusunda savaş çıktı

fakın açılış gününde Macron Türkiye’yi IŞİD’le bağlantılı gruplarla çalışmakla suçlarken Trump’ın Macron’un ‘NATO’nun beyin ölümü gerçekleşti’ açıklamaları hakkında ‘edepsizce’ demesiyle ayyuka çıktı” diyen Wintour, Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın YPG konusunda bir anlaşma olmadığı müddetçe NATO’nun Baltık planını bloke edeceğini belirtti.

Wintour, Macron’un Türkiye’yi hem IŞİD’e karşı savaşan YPG ile savaştığı için hem de S-400 alımı nedeniyle eleştirdiğini aktardı ve

Macron'un "Biz Türkiye'ye NATO sistemleriyle uyumlu hava savunma sistemi önerdik ama Türkiye yine de S-400'leri tercih etti" sözlerine yer verdi.

İngiltere'de düzenlenen zirvenin sonucunda, Erdoğan'ın "YPG terör örgütü kabul edilmezse, veto edeceğini" açıkladığı Baltık ülkeleri savunma planı onaylandı. Zirve kapsamında Erdoğan ve Trump da ikili görüşme yaptı.

Zirvede üye ülkelere, olası bir Rus saldırısı karşısında Polonya, Litvanya, Latviya ve Estonya'nın savunulması amacıyla hazırlanan askeri plana destek vermeleri isteniyordu.

Türkiye ise YPG'nin ittifaka üye

ülkeler tarafından "terör örgütü" olarak nitelendirilmemesi halinde bu planı veto edeceğini söylüyordu.

Zirvenin ardından açıklama yapan Jens Stoltenberg, "Bugün Baltık ülkeleri ve Polonya için güncellenmiş plan üzerinde uzlaştık" dedi:

NATO var olduğu süre boyunca anlaşmazlıklar da oldu. Farklı tarihleri, coğrafyaları, iktidarları olan 29 farklı ülke var, dolayısıyla farklılıklar da var. NATO'nun gücü, her zaman bu farklılıkların üstesinden gelebilmesi ve birbirimizi korumak ve savunmak görevini yerine getirmek üzere birlik olabilmesinden geliyor. Bugün yaptığımız şey tam olarak bu oldu."

Zirve öncesinde İngiliz haber ajansı Reuters'a konuşan Türkiye'den bir diplomatik kaynak, "YPG'nin Ankara'ya terör tehlikesi oluşturduğunu kabul eden savunma planı bildiriye dönüşmezse, diğer bildirin de (Baltık ülkeleri ve Polonya planı) yayımlanmasına izin vermeyeceğiz" demişti.

İngiltere'ye doğru yola çıkmadan önce konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan da, "Bizim terör örgütü olarak telakki ettiğimiz ve kendileriyle terör mücadelesi verdiklerimizi, bizim NATO'daki dostlarımız eğer terör örgütü olarak kabul etmezse, kusura bakmasınlar, orada atılacak her türlü adımın karşısında oluruz."

Ortak bildiri: Terörizmin her türü, hepimize yönelik bir tehdit olmaya devam etmektedir. NATO zirvesinin sonunda 9 maddelik ortak bildiri yayımlandı.

Bildirinin 3. maddesinde "Rusya'nın agresif adımları Avrupa-Atlantik güvenliğine tehdit oluşturmaktadır; terörizmin her türü, hepimize yönelik bir tehdit olmaya devam etmektedir. Devletler ve devlet-dışı aktörler kuralara dayalı uluslararası düzeni boz-

maktadır. Sınırlarımızın ötesindeki istikrarsızlık da düzensiz göçü artırmaktadır" ifadeleri kullanıldı.

"Rusya'nın yeni orta ölçekli füzelerini konuşlandırması karşısında ölçülü ve sorumlu bir şekilde ele alıyoruz, almaya da devam edeceğiz." denilen

bildiride, "Rusya mümkün kıldığı takdirde Rusya'yla diyaloga ve yapıcı bir ilişki geliştirmeye açığız" ifadeleri yer aldı.

Bildiride, Çin'in büyüyen etkisinin farkında oldukları ve bu konuyu ittifak olarak ele alacakları belirtildi.

Londra Deklarasyonu'nda yaklaşık 1 milyar kişinin güvenliği için "dayanışma ve birlik" ilkelerinin NATO'nun temel taşı olmaya devam ettiği belirtildi. Washington Anlaşması'nın "bir müttefike yönelik saldırı hepimize yapılmış sayılır" diyen 5. maddesine olan bağlılık yineleni.

NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg de, zirvenin başlangıcında yaptığı konuşmada aynı konuya değinmişti:

"NATO, Kuzey Amerika ve Avrupa'nın bir araya gelip tartışabildiği, karar alabildiği ve neredeyse bir milyar insanı koruyan adımları her gün birlikte atabildiği tek platform olmaya devam ediyor. Bu sebeple, farklılıklarımız ne olursa olsun, asıl görevimizin etrafında birleşmeye devam edeceğiz; birbirimizi korumak, hepimizin birimiz, bizimiz hepimiz için."

ERDOĞAN VE TRUMP GÖRÜŞTÜ

taşıyacağını ve Ankara'nın kınanmasını talep edeceğini açıklamıştı.

Türkiye'nin Rusya'dan satın aldığı S-400 savunma sistemi de gündemde

Türkiye'nin Rusya'dan satın aldığı füze savunma sistemi S-400'ler sebebiyle yaptırım uygulanması düşünen liderler de var. Salı günü Trump'la görüşmesinde bu konuyu dile getiren Macron, "Türkiye, NATO ile uyumlu olmayı seçti" dedi ve NATO üyesi olarak kalmak isteyip istemediğini Erdoğan'a soracaklarını söyledi. ABD Başkanı Donald Trump ise bu konuyla ilgili olarak Türkiye'ye yaptırım uygulanıp uygulanmayacağına baktıklarını söyleyerek, sefisi Barack Obama'yı Türkiye'ye Patriot savunma sistemini satmamakla suçladı. Macron, aynı görüşmede "Türkiye'ye baktığım zaman şunu görüyorum: Şimdi bizimle beraber çalışanlara karşı savaşıyorlar. Aynı zamanda bazen de IŞİD'le bağlantılı gruplarla beraber çalışıyorlar" da dedi. "Türkiye, güvenlik, ticaret, göç ve Avrupa Birliği konuları ile ilgili olarak Türkiye ile işbirliğini yitirdik" diye konuşan Macron ayrıca Türkiye ile ilişkilerini gözden geçirdiklerini söyledi. Erdoğan ve Macron, salı akşamı Suriye konulu dörtlü zirvede, Almanya Başbakanı Angela

İngiltere'nin Londra yakınındaki Watford kentinde düzenlenen zirve kapsamında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve ABD Başkanı Donald Trump bir araya geldi. Görüşmenin ardından, Cumhurbaşkanı İletişim Başkanı Fahrettin Altun, Twitter üzerinden "görüşmenin verimli geçtiği" açıklaması yaptı: Beyaz Saray sözcüsü de, "İki başkan Türkiye'nin ittifaka yönelik taahhütlerini yerine getirmesinin önemini, ikili ticaret hacminin 100 milyar dolara çıkarılarak ticaretin güçlendirilmesini, bölgesel güvenlik sorunlarını ve enerji güvenliğini konuştu" açıklaması yaptı. İkili görüşmenin ardından Almanya Başbakanı Angela Merkel'le bir araya gelen Trump, görüşme öncesinde "Türkiye'nin bir NATO üyesi olarak iyi iş çıkardığını" söyledi.

NATO zirvesinin gündeminde hangi konular vardı?

NATO'ya üye 29 ülkenin liderleri tartışmalı konuların gölgesinde, ittifakın 70'inci yılını kutlamak için bir araya geldi. NATO zirvesinin önemli gündem maddelerinden biri de ülkeler arasında savunma harcamalarının "daha adil şekilde" paylaşılmasıydı. ABD Başkanı Trump diğer NATO üyesi ülkelere, savunma harcamalarını artırmalarını istiyor. Trump bazı ülkeleri de, savunma harcamalarına, üzerinde anlaşılan GSYİH'nin yüzde 2'si oranında kaynak ayırmadıkları gerekçesiyle eleştiriyor. Yunanistan da, Türkiye ile Libya arasında varılan Doğu Akdeniz'de deniz yetkilerinin sınırlandırılmasına ilişkin anlaşmayı NATO'ya

Merkel ve Johnson'la "dörtlü zirve"de bir araya geldi. Ardından bir açıklama yapan Erdoğan, "Görüşmenin İyi geçtiğini" söyledi.

YPG konusunda uzlaşma mümkün değil

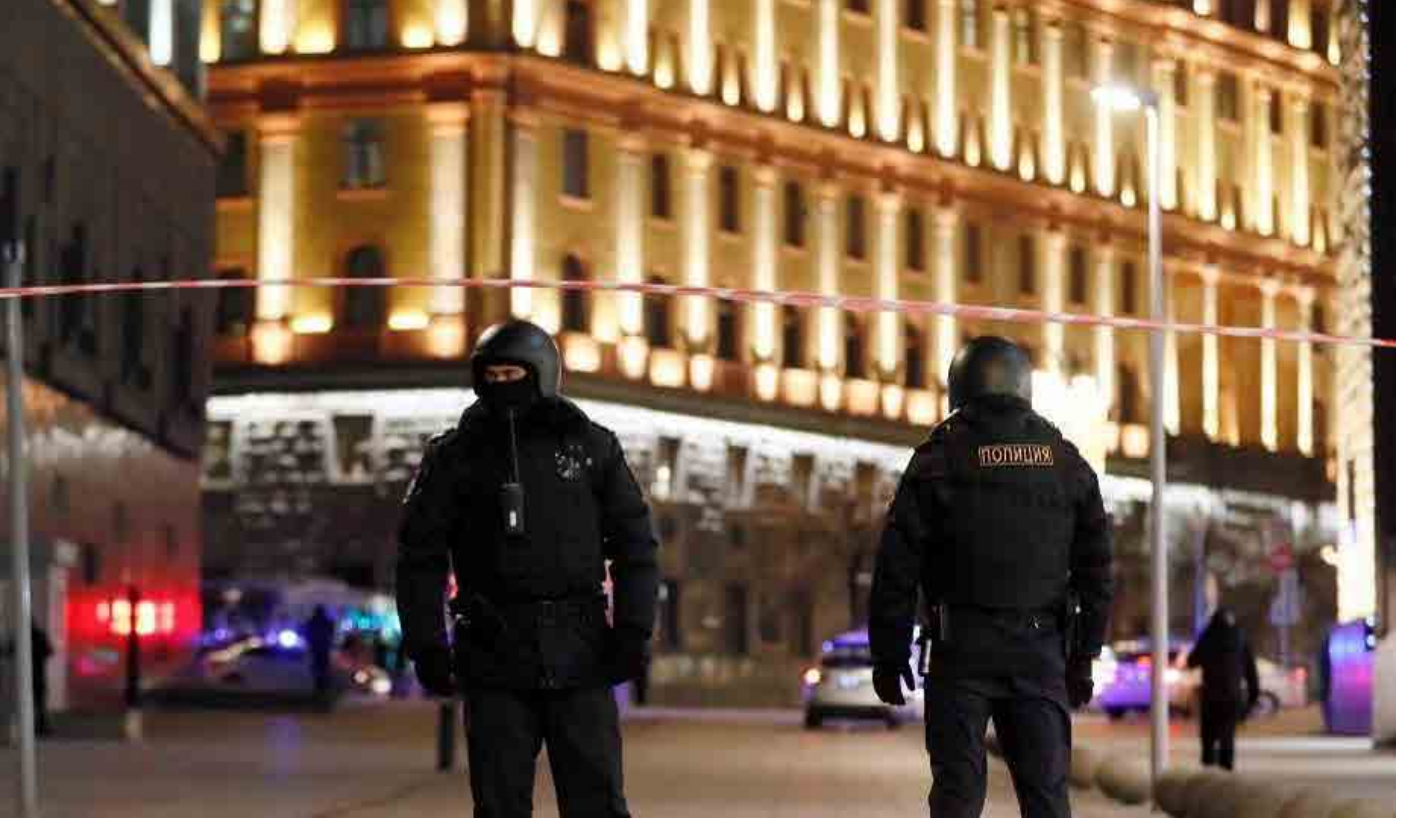
Bu değerlendirmeyi, ABD ve Fransa gibi YPG konusunda Türkiye ile sürekli bir gerilim içinde bulunan ülkelerden gelen açıklamalar da destekliyor. Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, zirve sonrası yaptığı açıklamada, YPG'nin "terör örgütü" olarak tanımlanması konusunda bir uzlaşmanın mümkün olmadığını kaydederek, ülkesinin bu konudaki pozisyonunun kısa vadede değişmeyeceğini ortaya koydu. Buna karşın "terör örgütü" olarak tanımlanan PKK ile mücadelede Türkiye'ye destek verdiklerini, bu konuda bir sorun olmadığını belirten Macron, Ankara'nın "siyasi ya da askeri" gerginlik yaşadığı grupların "terörist" kategorisine

alınması talebine ittifak içinden onay çıkmayacağını kaydetti. Benzer bir açıklama da zirve öncesinde ABD'den geldi. ABD Savunma Bakanı Mark Esper, bir soru üzerine, YPG'nin "terör unsuru" olarak tanınmasının söz konusu olamayacağını söylemişti. Diplomatik kaynaklara göre, YPG konusunda Almanya, Hollanda ve İngiltere gibi ülkelerde ABD ve Fransa çizgisinde. **Macron:** Türkiye bazen IŞİD'le bağlantılı gruplarla birlikte çalışıyor İngiltere'deki NATO zirvesi öncesi ABD Başkanı Donald Trump ile görüşen Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, Türkiye'ye yönelik eleştirilerini sürdürdü. Macron, Trump'ın yanında gazetecilere yaptığı açıklamada, "Türkiye'ye baktığım zaman şunu görüyorum: Şimdi bizimle beraber çalışanlara karşı savaşıyorlar. Aynı zamanda bazen de IŞİD'le bağlantılı gru-

plarla beraber çalışıyorlar" dedi "Türkiye, güvenlik, ticaret, göç ve Avrupa Birliği konuları ile ilgili olarak Türkiye ile işbirliğini yitirdik" diye konuşan Macron ayrıca Türkiye ile ilişkilerini gözden geçirdiklerini söyledi. Bugün Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'la da görüşecek olan Macron, Türkiye'den iki konuda açıklama isteyeceklerini aktardı. Macron bu konuları, Türkiye'nin Rusya'dan S-400 füze savunma sistemi satın alması ve "YPG terör örgütü olarak kabul edilmezse, NATO'nun Baltık ülkeleri planı desteklenmeyecek" şeklindeki tavrı olarak açıkladı. Türkiye'nin Patriot yerine Rusya'dan S-400 füze savunma sistemi almasıyla ilgili olarak "Türkiye, NATO ile uyumlu olmamayı seçti" diyen Macron, NATO üyesi olup olmak istemediklerini Erdoğan'a soracaklarını söyledi.

Şehnaz TEKBAŞ

RUSYA'NIN BAŞKENTİ MOSKOVA'DAKİ RUSYA FEDERAL GÜVENLİK SERVİSİ (FSB) BİNASI YAKINLARINDA SİLAHLI SALDIRI GERÇEKLEŞTİ.

Moskova'nın Lyublyanka bölgesinde Rusya Federal Güvenlik Servisi (FSB) Genel Merkez binası yakınlarında kimliği belirsiz kişinin ateş açtığı, saldırganın etkisiz hale getirildiği belirtildi.

FSB'den yapılan açıklamada, "Kimliği belirsiz kişi, Bolşaya Lyubyanka Caddesi-12 yakınında ateş açtı. Yaralılar var. Saldırgan etkisiz hale getirildi. Kimliğini tespit etmek için çalışmalar devam ediyor" dendi.

FSB, saldırganın tek kişi olduğunu, FSB binasına girmediğini

kaydetti. Rusya Sağlık Bakanlığı, iki FSB görevlisinin ağır yaralandığını bildirirken, FSB'den yapılan açıklamada bir görevlinin hayatını kaybettiği ifade edildi.

Rusya Soruşturma Komitesi, "koluk görevlilerine saldırı" maddesinden soruşturma başlatıldığını duyurdu.

Kremlin Sözcüsü Dmitriy Peskov, FSB Genel Merkezi yakınlarındaki silahlı saldırıyla ilgili Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'e bilgi verildiğini belirtti.

Rus kanalı REN-TV, ölü sayısını 2 olarak verirken, Izvestiya ise sayının 3 olduğunu bildirdi. Saldırının 3 kişi tarafından gerçekleştirildiği iddia edildi.

Medyada yer alan bazı haberlerde silah seslerinin FSB merkezinin resepsiyonunda başladığı daha sonra silahlı bir kişinin kaçarak bir binaya saklandığı bilgisi de yer alıyor. Saldırganların Kalaşnikof ya da Saiga silahlar kullandığı tahmin ediliyor.

Berfin TOPTAŞ

İNGİLTERE SEÇİMLERİ

2017 erken genel seçimlerinde Theresa May liderliğindeki Muhafazakar Parti, tek başına hükümeti kurmak için gerekli olan 326 milletvekilini çıkartamayınca Demokratik Birlik Partisi'nin (DUP) verdiği destekle bir azınlık hükümeti kurabilmişti. Ancak Muhafazakarların parlamentoda kontrolü ellerine alamaması nedeniyle bu durum ilerleyen günlerde ülke tarihinin en önemli krizlerinden birine yol açtı. Zira 2017 Haziran ayında yapılan erken seçimden 2019 erken seçimlerine kadar geçen süre zarfında ülkede iki kez hükümet ve iki kez başbakan değişti, 20'den fazla bakan istifa etti ve daha da önemlisi parlamentonun Avrupa Birliği ile varılan ayrılık anlaşmalarına onay vermemesi nedeniyle Brexit iki kez ertelendi. Bu minvalde May'den sonra görevi devralan Bo-

ris Johnson'ın revize edilmiş Brexit anlaşması 19 Ekim'de parlamentoda kabul edilmesine rağmen, sürecin takvimlendirilmesi reddedildi. Bu şartlar altında hükümetin 2022 yılına kadar verimli çalışmaya-çağına kanaat getirilince Johnson, erken seçim teklifini parlamentoya getirdi ve olağan genel seçime daha üç sene varken tekrar erken seçim kararı alındı.

Temel motivasyonun Brexit taraftarlığı ya da karşıtlığı olduğu 12 Aralık 2019 tarihindeki erken seçim sonuçlarına göre ülke genelinde Muhafazakar Parti yüzde 43,6 oy alarak 365 milletvekili, İşçi Partisi yüzde 32,2 oy alarak 203 milletvekili, İskoç Ulusal Partisi (SNP) yüzde 3,9 oy alarak 48 milletvekili ve Liberal Demokratlar yüzde 11,5 oy alarak 11 milletvekili çıkardı. Kalan yüzde 4'lük oran ve 23 koltuk ise diğer partiler arasında pay-

laşıldı ve parlamentodaki geleneksel iki partili yapı yeniden hakim oldu. Sonuçlarla ilgili bir başka önemli husus olarak, beklendiği gibi İngiltere'de Muhafazakar Parti yüzde 47,2 oyla, Galler'de İşçi Partisi yüzde 40,9 oyla, İskoçya'da SNP yüzde 45 oyla ve Kuzey İrlanda'da DUP yüzde 30,6 oyla ilk sırada yer aldı. Böylece Birleşik Krallık'ı oluşturan dört ülkenin siyasi tercihleri bir kez daha tescillendi. Bu sonuçlar ekseninde parlamentoda 47 yeni koltuk kazanan Muhafazakar Parti seçimin açık ara kazananı oldu. 1987 yılında Margaret Thatcher'ın kazandığı zaferden sonra tarihindeki en büyük seçim zaferini elde eden Muhafazakarlar, parlamentodaki çoğunluğu sağlayarak ülke siyasetine yön verme yolunda büyük bir fırsat elde etti. İktidar partisinin seçimde böyle bir başarı elde etmesinin, temel olarak halkın Brexit yorgunluğundan kaynaklandığı olarak görülmektedir. Zira muhalefetin uzlaşmaz tavrı nedeniyle kamuoyunun geçen üç seneyi sadece Brexit'i tartışarak geçirmesi ve ülkenin bu kaostan bir türlü kurtulamaması, seçmen davranışı üzerinde etkili oldu. Bundan ötürü seçmen Muhafazakarlara yönelerek ikinci bir referandumu istemediğini ve Brexit'in gerçekleşmesi gerektiği mesajını verdi. Ayrıca Theresa May'den sonra partinin ve ülkenin başına geçen Boris Johnson üzerindeki liderlik tartışmaları da sona erdi.

Haliyle önümüzdeki süreçte Johnson'un hem parti liderliği hem de başbakanlığı bir süreliğine garanti altına alındı.

İngiltere'deki erken genel seçimden zaferle çıkan Başbakan Boris Johnson, üç yıldan uzun süredir Brexit üzerinden yaşanan siyasi karmaşayı eleştirdi ve "Halk Muhafazakar Parti hükümetine güçlü bir yetki verdi, Brexit'i gerçekleştireceğiz. Bu saçmalığa bir son vereceğim ve 31 Ocak itibarıyla Brexit'i halledeceğiz, 'ama' yok, 'eğer' yok, 'belki' yok" dedi.

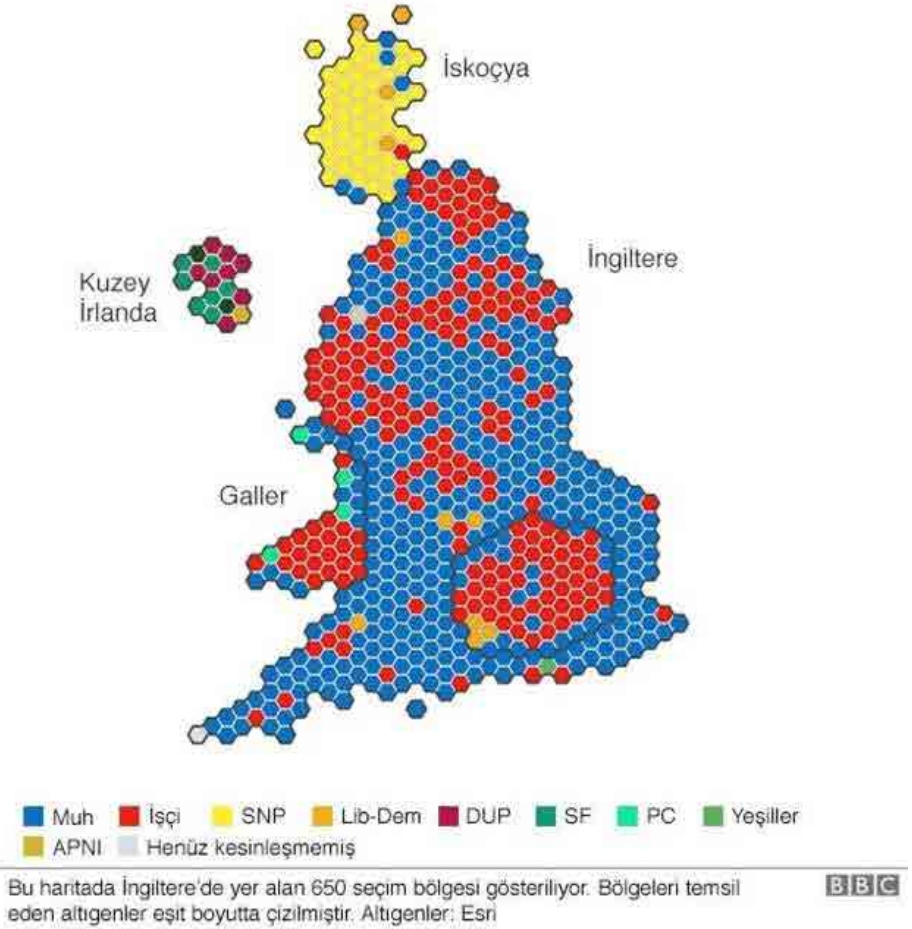
Diğer bir yandan sonuçlarla birlikte ana muhalefetteki İşçi Partisi 59 kayıpla 1935 yılından bu yana en ağır yenilgisini aldı ve seçimin asıl kaybedeni oldu. Muhafazakarların başarılı olmasında önemli bir yer tutan Brexit tartışmasının aynı zamanda bu seçimde İşçi Partisi'nin hezimete uğramasındaki temel faktör olduğunu görülmektedir. Oyların coğrafi dağılımına bakıldığında ülkedeki kriz ortamından en çok zarar gören ve geleneksel olarak İşçi Partisi'ne oy veren işçi sınıfının en azından bir kısmının bu seçimde tercih değiştirip en büyük rakipleri Muhafazakarlara yöneldikleri rahatlıkla görülmektedir.

Bunların yanı sıra seçimin Liberal Demokratlar açısından ilginç bir durum yaşandı. Zira Liberaller önceki seçimde oyların yüzde 7,4'ünü alıp 12 milletvekilliği kazanmışken, bu seçimde yüzde 11,5 oy almasına rağmen 11 milletvekili çıkarabildi. Bu ters oranının mantığını ise ülkede uygulanan seçim sisteminde aramak gerekli. Çünkü dar bölge ve nispi çoğunluk es-

2019 genel seçimleri

Seçim bölgesine göre sonuçlar

650 sandalyenin partilere göre dağılımı: 649

aslarına dayanan bu seçim sisteminde göre 650 seçim bölgesinden her birinde en çok oyu alan aday doğrudan parlamentoya girmekte. Bu sistemden ötürü daha önce 2017 erken seçimlerinde Muhafazakar Parti oylarını yüzde 6 oranında artırarak yüzde 42 oy almasına rağmen parlamentoda 12 koltuk kaybetmişti. Bu seçimde Liberal Demokratlar oy oranını yüzde dört arttırmasına rağmen 1 vekil kaybetti. Böylece Liberal Demokratlar da talihsiz bir şekilde bu seçimin kaybedenleri arasına girdi.

Diğer taraftan İskoçların Birleşik Krallık'tan ayrılıp ayrılmayacağı

seçim sonrası dönemde Boris Johnson hükümetini bekleyen en önemli gündem maddeleri arasında yer alacak. 2014 yılında İskoçya'nın Birleşik Krallık'tan ayrılması için yapılan referandumda İskoçlar büyük bir sürpriz yaparak bağımsız bir devlet olmak yerine Birleşik Krallık içerisinde kalmaktan yana oy kullanmıştı. Bundan sonra ayrılık tartışması bir süre rafa kalkmışsa da 2016 yılında yapılan AB referandumunda İskoçların İngiltere ve Galler'in aksine AB içerisinde kalmaktan yana oy kullanması, ayrılık tartışmasını tekrar gündeme getirdi. Her ne kadar Brexit süreci nedeniyle ay-

rılık yanlısı İskoçların talebi bir süre gündemin gerisine atılmışsa da 2020 Ocak ayı sonrasında bu tartışmanın ülke gündemini tekrar işgal etmesi bekleniyor. Bu noktada Başbakan Johnson İskoçya'da ikinci bir referanduma izin vermeyeceğini sürekli hatırlatsa da 2014 referandumda ayrılık karşıtı İskoç kitlenin temel motivasyonu olan AB üyeliği sona ereceği için olası yeni talepleri bütünüyle göz ardı etmek mümkün olmayacak.

Nitekim İskoçya Özerk Yönetimi Başkanı ve SNP lideri Nicola Sturgeon'ın seçimlerden sonra yaptığı ilk açıklamada İskoçların AB üyeliğini savunması ve Brexite karşı çıkması nedeniyle yeni bir bağımsızlık referandumunu gündeme getireceklerini açıkladı. Ancak hukuki olarak 1998 tarihli İskoçya Yasası'nın 30. maddesine göre, İskoçların yeniden referanduma gidebilmesi için İngiliz parlamentosundan onay almaları gerekmekte. 650 üyeli Avam Kamarasında şu anda SNP'li vekiller dışında bu talebe destek verecek büyük bir parti bulunmadığı için parlamentodan böyle bir iznin çıkmasına imkansız gözüyle bakılmakta.

İskoçya'daki ayrılık tartışmalarına paralel olarak Kuzey İrlanda'daki ayrılık yanlılarının durumunu da önemli konumda. Çünkü seçim sonuçlarına göre bir taraftan Kuzey İrlanda'nın Birleşik Krallık'tan bağımsızlığını kazanması amacıyla kurulan İrlanda Cumhuriyet Ordusu'nun (IRA) siyasi ayağı Sinn Féin 7 vekilliğini korurken, Birleşik Krallık ile birlik yanlısı DUP ise iki vekil kaybetti. Bu sonuçlarla bir-

likte Avam Kamarasında Kuzey İrlanda'ya ayrılan vekilliklerde Cumhuriyetçilerin çoğunluğu sağlaması üzerine ayrılıkçı çevrenin referandum talepleri de gündemi gelmeye başladı. Zira seçimden sonra Sinn Féin lideri Mary Lou McDonald "Halk oylamasına doğru gidiyoruz ve bunun için zorlu ön çalışmaları tamamlayıp kendimizi hazırlamalıyız" açıklamasıyla referanduma yönelik ilk sinyali verdi. Mevcut siyasi ve toplumsal şartlar altında Kuzey İrlanda'nın Birleşik Krallık'tan ayrılması İskoçya'nın ayrılması kadar gündemde olmasa da Londra buradaki gelişmeleri yakında takip edecektir.

İngiltere'nin Avrupa Birliği (AB) ile vardığı Brexit anlaşmasını yasalaştıracak tasarıya Parlamentonun alt kanadı Avam Kamarasında yapılan ilk oylamada 358 milletvekili kabul, 234 milletvekili ise ret oyu verdi. Hükümetin tasarıda yaptığı değişikliklere göre, İngiltere'nin 31 Ocak'ta AB'den res-

men ayrılmasını takip edecek 11 aylık geçiş dönemi uzatılmayacak. Bu madde yasalaşacak olsa da hükümetin ilerleyen aylarda bunu değiştirmesi ve geçiş dönemini uzatması ihtimali bulunuyor. İngiliz mahkemelerine ülkenin iç hukukuna geçmiş Avrupa Adalet Divanı kararlarını gözden geçirme yetkisi tanıyan tasarı, milletvekillerinin Brexit süreci üzerindeki denetim ve etkilerini de asgariye indirecek. Daha önce Parlamentonun AB ile müzakerelerin hedeflerini onaylama ve ilgili bakanlar tarafından düzenli olarak bilgilendirilme yetkileri bulunuyordu. Parlamento ayrıca, müzakerenin sonucunda şekillenen anlaşma taslağını da onaylama veya ret hakkına sahipti. Tasarının Avam Kamarasındaki nihai oylaması 7-9 Ocak 2020 tarihlerindeki 3 günlük tartışmanın ardından gerçekleşecek.

Fatma Nur SOYYİĞİT

GEORGE FRIEDMAN GÖZÜYLE TÜRKİYE

Türkiye, son dönemlerde uluslararası arenadaki başarılı adımları ile öne çıkıyor. Dünyanın önde gelen Amerikan özel istihbarat şirketi STRATFOR'un (gayri resmi adıyla Gölge CIA) kurucusu siyaset bilimci Dr. George Friedman'ın Türkiye hakkındaki görüşleri son dönemlerde büyük yankı uyandırmakta.

Friedman'ın görüşlerine göre; Türkiye, güçlenmekte olan ülke statüsünden çıkıp güçlü ülke

öğleden sonra, Fransızları da ortaya çıkma cesareti gösterirlerse 1 saat içerisinde bitirebileceğini söylüyor. Friedman, son 1000 yılda oluşan İslam birliğinin çatısını Türkiye olarak kabul ediyor. "ABD gibi küresel güçler bölgeye geldiklerinde Türkiye ile muhatap olmaları gerekiyor. Bunu aynı zamanda, Türkiye ile eşit güce sahip olarak yapıyorlar. Bu, 10 yıl öncesine göre çok büyük bir değişiklik. Aynı zamanda Rusların ve

da yaşanan Doğu Akdeniz sorunu için de Türkiye'nin yakın zamanda Doğu Akdeniz'de büyük güç olacağını belirtiyor. Biliyoruz ki; KKTC küçük fakat stratejik bir devlet ve şu an yaşanan Doğu Akdeniz sorunu, bölgede Kıbrıs Türkleri ile Kıbrıs Rumlarının hidrokarbon yataklarını paylaşamaması ve Kıbrıs Rumlarının sürekli olarak, yararlı durumlar dahilinde bile Kıbrıs Türklerinin karşısında olmasından

statüsüne girdi. Türkiye'nin, ekonomisini gitgide iyileştirdiğini ve şu an Avrupa'nın en dinamik ekonomisine sahip olduğunu düşünen Friedman, aynı zamanda Türkiye'nin askeri gücüne de dikkat çekiyor. Bir röportajında, Türkiye'nin İngiltere hariç Avrupa'nın en güçlü ordusuna sahip olduğunu ve Almanları bir

İran'ın da Türkiye ile muhatap olması gerekiyor. Türkiye'ye saygı duymaları ve anlaşmaya varmaları gerekiyor. Bu da oldukça büyük bir değişiklik, bunun içerisine ekonomik büyümeyi kattığınızda Türkiye'nin politik olarak dünyadaki pozisyonunda yaşanan değişiklik benim öngördüğüm bir şeydi." diyen Friedman, hali hazır-

kaynaklanmakta. Bu nedenlerden mütevellit bölgede problematik bir yapı hâkim sürmekte. Hidrokarbon kaynaklarının çıkarılması bazı ülkelere savaşa neden olurken KKTC ve Türkiye barış ve huzur istemekte. Türkiye ekonomisinin, sayısal verilere baktığımızda sürekli değişken şekilde hareket etmesini dinam-

izm olarak yorumlayan Friedman, 2009'da çıkardığı dünyanın gündemine büyük ses getiren, 21.yüzyılda dünyada beklenen değişimleri anlattığı "Gelecek 100 yıl-21. Yüzyıl için Öngörüler" adlı kitabında Türkiye'yi olayların merkezinde değerlendirirken Türkiye'yi karışık bir coğrafyanın istikrar adası olarak tanımlamakta. Friedman, kitabında Türkiye'nin Ortadoğu, Orta Asya ve Balkanları hakimiyeti altına alarak dev bir ülke olacağı, başkentin Ankara'dan İstanbul'a taşınacağı, Akdeniz ve Karadeniz'in Türk gölü haline geleceği, Osmanlı İmparatorluğunun hâkimiyetini dünyaya geri getireceği kısaca Türkiye'nin yeni büyük güç olacağı aynı zamanda ABD ve Rusya arasında yeni bir soğuk savaş döneminin başlayacağı ve sonuçta Rusya'nın yine mağlup olacağı öngörüsünde bulunmaktadır. Ermenistan'ı Türkiye'nin ezeli düşmanı olarak tanımlamakta ve Türkiye'nin siyasetinde henüz oturmuş bir düzen olmadığını düşünmektedir. Türkiye'nin karmaşadan uzak olması değil karmaşanın parçası olması gerektiğini sürekli olarak yineleyen Friedman, problemlerin Türkiye'yi güçlendireceği yönünde düşünmekte. Türkiye'nin enerji konusunda Rusya'ya bağlı olmasını geçmiş Türkiye-Rusya ilişkileri bağlamında değerlendirirken, Türkiye'nin diğer enerji kaynaklarına olan ihtiyacından dolayı Irak politikasının önemli olduğunu vurgulamakta. Türkiye'nin orta doğunun arabulucusu olacağını düşünen Friedman bir röportajında; "Bundan 10 yıl önce 'Türkiye, ABD ve Rusya ile aynı masada oturacak ve

eşit söz hakkına sahip olacak' denilse buna katılmazdık. Türkiye o zamanlar önemli bir güce sahip değildi. 10 yıl sonra bugün farklı bir Türkiye ile karşı karşıyayız. Türkiye şimdi kendi sınırlarının güvenliğini sağlıyor. Türkiye kendi potansiyel müttefiklerini seçiyor. Türkiye, 10 yıl önce kendine güveni olmayan bir ülkeydi. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin kendine olan öz güvenini inşa etmeyi çalışıyor." şeklinde konuştu. Son olarak, Geopolitical Futures Kurucu Başkanı ve siyaset bilimci Friedman, son yaşanan olaylar zincirinde ise Recep Tayyip Erdoğan'ın Suriye'den çekil demesinin ardından Trump'ın bölgeden çekilmesini büyük güç olarak tanımlamakta ve

bir konuşmasında "ABD, Kürt Devletine arka çıkamaz. Gerekli olduğu durumlarda, bazı ortak hedeflere ulaşmak için Kürtlerle ittifak kurabilir. Şu anda mesele El Kaide (İŞİD) değildir. Türkiye, İran ile ilgili olarak ABD için Kürtlerden çok daha önemlidir. ABD stratejisinin temeli Çin, Rusya ve İran'ın çevrenmesi politikasıdır. Türkiye'nin bu çerçeveye dahil edilmesi gerekmektedir. Bu yüzden Trump, Suriye sınırındaki durumu Erdoğan'ın ziyareti ile bir sonuca bağlayacak, vakti gelince de küresel ve bölgesel iki güç arasındaki ilişkiler tekrar düzenlenecektir" dedi.

Helin TOĞAY

Yayın

Danışmanı : Dr. İsmail SAFİ, Öğr. Gör. Şule KILIÇARSLAN
 Editörler : Arş. Gör. Ahmet GEDİK, Fatmanur SOYYİĞİT
 Mustafa Ardiç GÜLERYÜZ, Şehnaz TEKBAŞ
 Grafik Tasarım : Öğr. Gör. Nevin ERYILMAZ
 Muhabirler : Muhsin Emre ÇALIŞKAN, Kadir YILDIRIM,
 Emir TÜRK
 E Posta : guvsam@istinye.edu.tr
 Instagram : @isugvsam
 Twitter : @isugvsam
 Web : guvsam.istinye.edu.tr
 Adres : GÜVSAM, İstinye Üniversitesi Topkapı Kampüsü
 Maltepe Mah. Edirne Çırpıcı Yolu No: 9
 Zeytinburnu/İstanbul
 Tel : 0850 283 60 00